

Total No. of Printed Pages—7

5 SEM TDC PSC G 1

2 0 1 9

(November)

POLITICAL SCIENCE

(General)

Course : 501

(Administration of Rural Development in India)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32/24

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা / শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি
উলিওৱা : 1×8=8

Answer the following questions/Choose
the correct answer :

- (a) “গ্ৰামাঞ্চলত বসবাস কৰা নিম্ন উপাৰ্জনকাৰী
জনসাধাৰণৰ জীৱনধাৰণৰ মানদণ্ডৰ উন্নতি সাধন কৰা
আৰু আত্মনিৰ্ভৰশীলতাৰ প্ৰক্ৰিয়া অব্যাহত ৰখাটোৱেই
গ্ৰামোন্নয়ন।” এই কথাষাৰ কৈছিল বি. এল.
মাথুৰ / এ. আৰ. পেটেল / উমা লেলে।

“Rural développement is an improvement in the living standard of the masses of low income population residing in the rural areas and making the process of self-sustaining.” This statement was made by B. L. Mathur / A. R. Patel / Uma Lele.

(b) DRDA-ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

Write the full form of DRDA.

(c) NGO-ৰ এটা মূল বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

Mention one basic characteristic of NGO.

(d) গ্রামোন্নয়নত জনসাধাৰণৰ অংশগ্ৰহণৰ এটা মুখ্য উদ্দেশ্য উল্লেখ কৰা।

Mention one major objective of people's participation in rural development.

- (e) সংহত গ্ৰাম্য উন্নয়ন আঁচনিখন ভাৰত চৰকাৰে
১৯৭৮ / ১৯৭৯ / ১৯৮০ চনত গ্ৰহণ কৰিছিল।

Government of India adopted the
Integrated Rural Development
Programme in the year 1978 / 1979 /
1980.

- (f) NCERT-ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

Write the full form of NCERT.

- (g) ভাৰতত ১৯৮৬ / ১৯৮৮ / ১৯৯০ চনৰ পৰা
জাতীয় সাক্ষৰতা অভিযান আৰম্ভ হৈছিল।

National Literacy Mission was started
in India in the year 1986 / 1988 /
1990.

- (h) গ্ৰাম্য ঋণৰ এটা আনুষ্ঠানিক উৎস উল্লেখ কৰা।

Mention one institutional source of
rural credit.

(4)

2. তলত দিয়াবোৰৰ চমু টোকা লিখা (প্ৰতিটো 150 শব্দৰ
ভিতৰত) : 4×4=16

Write short notes on the following (**within
150 words** each) :

(a) গ্ৰামোন্নয়নৰ প্ৰকৃতি

Nature of Rural Development

(b) ৰাজ্যিক গ্ৰামোন্নয়ন প্ৰতিষ্ঠান

State Institute of Rural Development
(SIRD)

(c) জিলা পৰিষদ

Zila Parishad

(d) জনসংখ্যা নিয়ন্ত্ৰণ

Population Control

(5)

3. গ্রামোন্নয়ন কি ? গ্রামোন্নয়নৰ উদ্দেশ্যসমূহ আলোচনা কৰা ।
4+8=12

What is rural development? Discuss the objectives of rural development.

অথবা /Or

ভাৰতবৰ্ষৰ গ্রামোন্নয়নৰ ঐতিহাসিক পটভূমিৰ বিষয়ে
আলোচনা কৰা । 12

Discuss the historical background of rural development in India.

4. জিলা প্ৰশাসনত উপায়ুক্তৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰা । 11

Explain the role of the Deputy Commissioner in District Administration.

অথবা /Or

গ্রামোন্নয়নত পঞ্চায়তীৰাজ অনুষ্ঠানৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে
আলোচনা কৰা । 11

Discuss the role of Panchayati Raj Institution in rural development.

5. গ্রামোন্নয়নত মহিলাৰ অংশগ্ৰহণৰ গুৰুত্ব ব্যাখ্যা কৰা। 11

Explain the importance of participation of women in rural development.

অথবা /Or

আত্মসহায়ক গোট মানে কি বুজা? আত্মসহায়ক গোটৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা। 4+7=11

What do you mean by self-help group (SHG)? Discuss the characteristics of SHGs.

6. ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ নিয়োগ নিশ্চিত আইন, ২০০৫ (এনৰেগা)ৰ অধীনৰ মূল ব্যৱস্থাসমূহ আলোচনা কৰা। 11

Discuss the main provisions under the National Rural Employment Guarantee Act, 2005 (NREGA).

অথবা /Or

প্ৰকল্প মূল্যায়ন মানে কি? গ্ৰামোন্নয়নত প্ৰকল্প মূল্যায়নৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰা। 4+7=11

What is project evaluation? Discuss the importance of project evaluation in rural development.

(7)

7. ভাৰতবৰ্ষত বৰ্ধিত গ্ৰাম্য নিবনুৱাৰ কাৰণসমূহ বিশ্লেষণ কৰা। 11

Analyse the causes of increasing rural unemployment in India.

অথবা /Or

গ্ৰাম্য ঋণ মানে কি ? ভাৰতবৰ্ষত গ্ৰাম্য ঋণৰ ক্ষেত্ৰত জাতীয়
নীতি আৰু উদ্দেশ্য সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা। 4+7=11

What do you mean by rural credit?
Explain the national policy and objectives
of rural credit in India.

***